

הזועה, ועל הכל — סוחטים כספים מכל אסיר, שטרם נותק הקשר בינו ובין העולם החיצוני.

לאחר 17 שנה מגלה כעת פטרסון בספרו ("סקוטסבורד בוי" על שם המקום ששם דנו את תשעת הנערים) את כל האמת על העלילה השפלה נגדם, ואם כי שהספר זכה להד רחב באמריקה, וקראו אותו כל הנוגעים בדבר, ונתעוררה כביכול דעת הציבור — נעצר עתה פטרסון והוחזר לבית הסוהר.

ספרות

הכופר בהיכל

לפני כארבעה חודשים הכריז העתון "הארץ" על תחרות ספרותית. רבים נמנעו מהשתתף בה, מסבות אלה: (1) התנאי הראשון לטיב הספרים היה כי יתאימו לתרגום לאנגלית ("אויברסאלטי"). (2) המשתתפים בתחרות נדרשו לגלות את שמותיהם, בעוד שמות השופטים נשארו בסוד (ההפך מהנהוג בתחרויות כאלה). (3) השופטים היו "מבין חברי המערכת", והיה ספק אם מוסמכים עורכי "הארץ" לשפוט על ספור עברי. (4) העתון שמר לעצמו זכות לקנות כל ספור שלא יזכה בפרס במחיר מעליב.

ביום 25.8 נודעו תוצאות התחרות. שמות הנוכחים: אהרן אמיר ונסים אלוני. הספורים המזוכים עוד לא נדפסו, אבל בווכים עצמם יש ענין מיוחד.

נסים אלוני (שם משפחתו המקורי לוי) בן 24, שחררה, נשוא לאשה שחזר אחריה שמונה שנים, הוא בן למשפחה ספרדית מן הבאלקאן, חניך בית הספר "אחד העם" שבתל אביב, היה תקופה מסוימת נוטר, ובצבא שרת בתטיבת "גבעתי". הוא אחד מעורכי "אשמורת" הגנופים ("העולם הזה" 670) ובין קוראי עברית התפרסם בעיקר בסיפוריו הקצרים בשבועונים, שיש הרואים אותם כיצירות פארא, ויש — כשעמום גמור, ("טוב בספרות זה מה שמשעמם — כך הרגילוני מילדות", אמרה אחת הקוראיות).

לחובבי התיאטרון

מודיעים לנו מפאריז: נוסף לנו פה עוד ישראלי אחד, — השחקן יצחק שולמן-שילה-שוליק "הבימה" — "הקאמרטי". הוא משוטט בחצות פאריז כצפור קצוצת כנפים ומגדל לו, לשווי המשקל, זקן בעל מטרים ערמוניים. הוא שואג לידיו שבישראל דרישת שלום בארטינונית (סטאניסלאבסקי עדיין מדגדג לו בדיאפראגמה).

אות. ספוריו התפרסמו ב"הארץ", "אש מורת", "במחנה" וכיוצא בהם.

אהרון אמיר (ליפק) הוא אישיות לוחמת לבד מפרסומו כמשורר ידוע הוא כעורך "אלף", ירחונום של ה"כנענים" (ישראלים אנטי-ציונים המסתייגים מכל מסורת עדתית והשואפים להתפשטות עברית עד רמת איראן). בן 28, דק וארוך, בעל עינים מונגוליות וידי אשה, נשוא לאשה גינגיית חמודה, וגר בשכונה היחידתית שבירושלים. הוא מדבר בקול חרישי ומבטא עברית במבטא מזרחי מדויק. בבקעת החולה עווננו זכור מזמן היותו שומר, משויץ על סוס ומזמר לחנים דרוזיים. בתקופת המצור על ירושלים נספח ללחי. אחר כך שרת בחיל האוויר.

יש החושבים אותו לגדול המשוררים העבריים החיים כיום (ספר שיריו: "קדים" — "העולם הזה" 602). אבל הפרוזה שלו כבדה ומסורבלת. עשוייה להתכונת, ולא נעימה. רק בחדשים האחרונים ניכרו בכתיבתו ניסיונים לדבר בלשון בני אדם. שירו הראשון, "נער", התפרסם ב"הארץ" לפני כשש שנים. ספוריו התפרסמו ב"הארץ", "מחברות לספרות", "אלף", ו... "משמר לילדים".

פרט מענין יחס לתחרות: הוא הודיע מראש כי עתיד הוא לזכות בתחרות, מאחר שעשה ספור כזה שיוזכה: מדור בדיוק לתצוגה ישראלית בין-לאומית (לפי מערכת "הארץ"), עם כל הסממנים הרוריים שיש.

גידון ואחורי הסודג

לפני שבוע עמד בפני שופט מחוזי בת"א מר יוסף קולטון, חייל משוחרר בן 18 וטען טענה מזעזעת. אמנם, כפי שגילה זאת התובע, מר קנת, נשפט הנאשם עד כה חצי תריסר פעמים (ועוד 11 יתיקם "מחכים" לו בעבור התפרצויות שונות), אך דוקא משום כך, משום שהוא כבר מנוסה בישיבה בבית סוהר, אפשר היה להאמין לדבריו. משדן אותו השופט לשנה מאסר, התפרץ הצעיר בנעקת רחמים: "לא אחזיק מעמד שם. אני אדם צעיר... רק אתמול הכו שם שלשה אסירים והכי ניסו אותם לצינוק על שעישנו סיגריות". המגמה המודרנית היא להפוך את בני הסוהר ממכשיר עונש למוסד חינוכי. ברוב הארצות נתקלה היא בקשיים, הנובעים לא רק מחוסר הבנה אלא בעיקר מגישתו של האדם לעבריו. אלה בארצנו הוראים באמריקה את שיא ההתקדמות, ואף מבקשים לקחת דוגמה מארץ זו (אף מנהל לבתי סוהר שלנו הוזמן משם) אינם רואים, משום מה, את הצד השני של המטבע: התנאים והיחסים הפראיים השוררים בחלק ניכר של בתי הסוהר שבארצות הברית. לעומתם נראים בתי הסוהר שלנו כגן עדן.

ספר שערור סנסציה

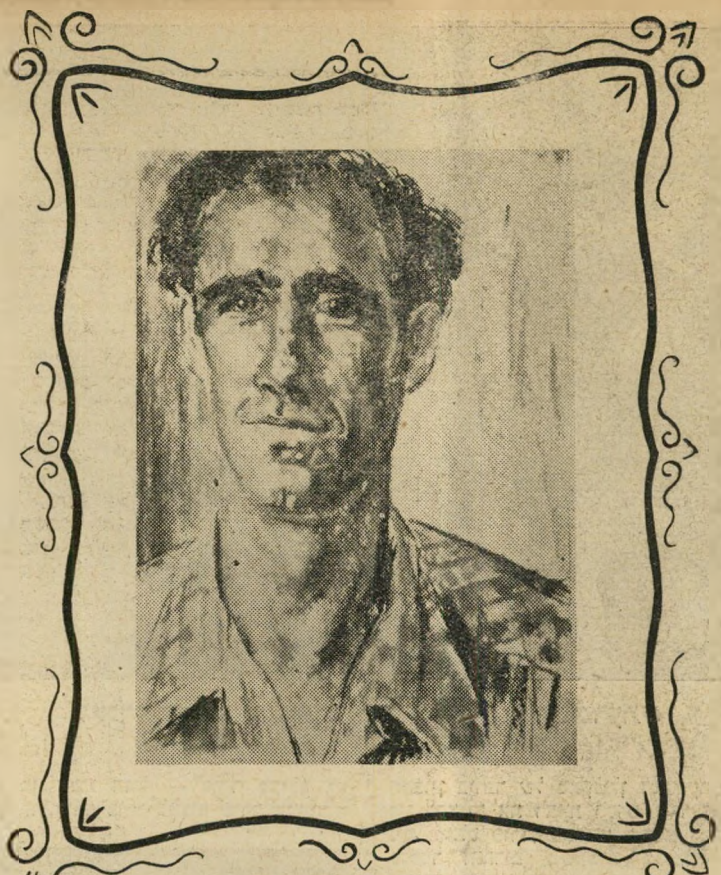
זה עתה פורסם באמריקה ספר, מאת כושי בשם הייבוד פטרסון, שברח מבית הסוהר לאחר שבילה בו 17 מתוך 34 שנות חייו. (פטרסון נתפס לפני כמה שבועות על ידי המשטרה לאחר שהצליח להתחמק ממנה במשך שנתיים). ספרו זה של אדם שנידון למות ואח"כ הוחלף עונשו במאסר עולם, הוא אחד הדוקומנטים המזעזעים ביותר על נושא בתי הסוהר, והוא מגלה את פרצופו האמתי של חלק גדול ממנגנון המשפט, המשטרה ושרות בתי הסוהר במדינה המרבה להטיף לחופש אדם, ואשר בכמה ממחוזותיה נדונים אנשים למות רק בגלל צבע עורם.

פרשת פטרסון החלה בשנת 1931, כאשר קבוצה של תשעה נערים כושיים הואשמו במעשה אונס בשתי נערות, "אצילות" (עור לבן). אלה מבין הנערים שמעל גיל 16 נידונו למות (אח"כ הוחלף העונש למאסר עולם), אחרים נדונו לתקופות מאסר שונות. המקרה עבר ארבעה ערעורים, ואחרים מבין הנידונים זוכו. פטרסון היה אחד מאותם שלא זוכו. כל הפרשה לא היתה אלא עלילה שפלה (הנערות היו זונות) ובשנים מהערעורים הוחזר התיק ע"י בית הדין העליון, שלא הכיר בתומר ההוכחות. שופט אחד, שהפגין את אהדתו לנאשמים שלם אח"כ בקאריירה המדינית שלו. אותה שנה נכשל לחלוטין בבחירות.

יודיוו של כושי

משברת פטרסון מבית הסוהר התקשר עם העתונאי אירל קוגרד שעורר לו לחבר את יומנו, המחבר מספר תחילה על אותה תקופה, כאשר אנשים בעלי מצפון, שידעו כי תשעת הנערים הם קרבנות עלילה, היו מעבירים אליהם תרומות כסף ומצרי כים. היתה זו תקופת הזהב בחייהם. בכסף היו משיגים את הכל. פטרסון מגלה כי בבית הסוהר היו מקיימים יחסים קרובים עם אסירות והשומרים היו בעצמם מובילים את האסירים (במחיר עשרים דולר) לתא של אסירה. בעוד אסירות אחדות היו עושות את זה כ"נשיהם" הקבועות של אסירים מסוימים ואף היו נאמנות להם, היו הונות המקצועיות ממשיכות במקצוען בבית הסוהר (כשהשומרים מקבלים דמי תיווך).

אולם כאשר נמאסה הפרשה לציבור, ולא נשלח להם עוד כסף, החלו חיים איומים. הם הועברו לבית סוהר אחר (בס"ה שהו בארבעה בתי סוהר). שם שרר שלטון עריץ, עינויים, אכזריות והומל"ס סכסואליזם. היו אפילו "מלחמות" ומקרי רצח על רקע של אהבה בין גבר לנולתו. שליש מכל האסירים באותו מקום (בית הסוהר באטמור) היו לדברי פטרסון, בלתי שפויים בדתם. אסירים היו מתהלכים ואף ידנים עם סנינים או מוט ברזל בידיהם כדי להתגונן מפני התקפה אפשרית. אסיר חדש, שהיה נכנס לשם, היה עובר שבעת מדורי הגיהנום ונופל לבסוף קרבן למשכב זכר, אחר התחרות קשה בין הקופצים עליו. פטרסון עצמו לקח חלק פעיל בכל אלה, כי החיים הכריחוהו לכך. אחרת, הוא מגלה, היית הולך לאבדון. השומרים במקום היו משתעשעים במראות

סטודיו האלי כויתמר ציר פורטרטים

רח' לוינסקי 69, תל-אביב

מאת פוטו ברנר תבכש
איך במצלמה להשתמש

בקנותך מצלמה, חלקים, סילמים, סלטות, גיר וכו', עומד לרשותך נסיוני של 25 שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע. פיתוח, העתקות, הגדלות, מכירה, קניה, החלפה. פיתוח מיוחד של סילמים קטנים.

(EXTRA FINE GRAIN)

קולנוע

החל ממוצאי-שבת, 2.9

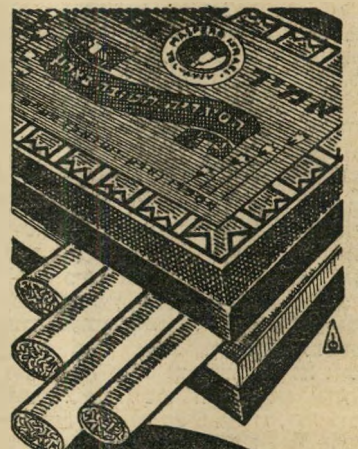
תל-אביב

אופיר — בגוף ובנפש
מגדלור — אגרת השחרור (2)
אוריון — הסרט ההונגרי "האדמה נשמת האדם" (2)

אסתר — הדי השחורה

חיפה

אורה — החיים והמות ביד האשה
ארמון — הכוס ההפוכה

הסיגריה האהובה!

תקליטים

בפואבי, בדהמס, צייקובסקי
פ'צ'פוניז, קוצצ'רטיס וכו'
רדיו אוניון
רחוב דונויף 15, תל-אביב

כתובת המערכת והנהלה: תל-אביב, רחוב לילינבלום 12, טל' 4414, ת.ד. 136 / האחראי: מידו שיף / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גורדון ושלווה כהן / דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב סיון 6, טל' 2239 / גלופות: צינור נרסיה, ארץ-ישראלית ב"מ / ההפצה: דוד טופל וכניו.

